

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ DELBETÄNKANDET AV UTREDNINGEN FÖR HÅLLBART ARBETSLIV ÖVER TID SOU 2018:24 TID FÖR UTVECKLING

Sammanfattning

Jämställdhetsmyndigheten ställer sig generellt positiv till utredningens förslag och lämnar synpunkter gällande

- förslaget att Myndigheten för arbetsmiljökunskap får i uppdrag att sammanställa kunskap om arbetstidsmodellens påverkan på arbetsmiljön och hur det påverkar arbetstagares hälsa, samt jämställdheten i arbets- och familjeliv,
- förslaget om utvecklingsledighet.

I förhållande till förslaget om uppdrag till Myndigheten för arbetsmiljökunskap ser Jämställdhetsmyndigheten ett behov av mer frekventa tidsanvändningsundersökningar. I förhållande till förslaget om utvecklingsledighet ser jämställdhetsmyndigheten en risk i att kvinnor med lägre inkomster inte kommer att ha en reell möjlighet att ta del av reformen.

Jämställdhetsmyndigheten avstår från att kommentera utredningens övriga förslag.

Inledande synpunkter

Jämställdhetsmyndigheten välkomnar att delbetänkandet ”Tid för utveckling” behandlar flera viktiga utmaningar på svensk arbetsmarknad. Delar av betänkandet utgör viktiga bidrag till det rådande kunskapsläget och Jämställdhetsmyndigheten vill särskilt lyfta fram betydelsen av att ett jämställdhetsperspektiv genomgående har använts i analysen. Inte minst gäller detta den maktanalys som presenteras i avsnittet om stressrelaterad ohälsa. I avsnittet knyts de jämställdhetspolitiska delmålen till analysen på ett bra sätt. Jämställdhetspolitik handlar om att omfördela makt mellan könen och inte bara om att tydliggöra skillnader mellan kvinnor och män, vilket blir tydligt i avsnittet.

Utredningens syfte är att bidra till att skapa ett hållbart arbetsliv och minskad risk för ohälsa och arbetslöshet. En grundläggande förutsättning för det är att jämställdheten ökar. En viktig kunskap från utredningen är att kvinnor och män reagerar på ett likartat sätt om de möter samma typer av krav eller har tillgång till samma resurser i sitt arbete. Den stressrelaterade ohälsan handlar inte om ”kvinnosjukdomar” utan om en könsuppdelad arbetsmarknad. Jämställdhetsmyndigheten delar utredningens analys och slutsats om att det är viktigt att fortsätta att systematiskt utveckla kunskap om ojämställdhet, diskriminering och stressrelaterad ohälsa.

Synpunkter enligt utredningens disposition

5.3.3 Arbetstidsmodeller slutsatser och förslag

Återkommande teman i utredningen är den undermåliga arbetsmiljön i kvinnodominerade yrken och den ojämställda fördelningen mellan kvinnor och män gällande betalt och obetalt arbete. Detta förstärker vikten av en tydlig könsmaktsanalys i forskning och kunskapsframställning gällande arbetsmiljö. Jämställdhetsmyndigheten ställer sig positiv till förslaget att Myndigheten för arbetsmiljökunskap får i uppdrag att sammanställa kunskap om arbetstidsmodellens påverkan på arbetsmiljön och hur det påverkar arbetstagares hälsa samt jämställdheten i arbets- och familjeliv. I

sammanhanget är det relevant att lyfta vikten av att en ny tidsanvändningsundersökning genomförs av Statistiska Centralbyrån inom snar framtid. Jämställdhetsmyndigheten vill understryka betydelsen av att tidsanvändningsundersökningen genomförs mer frekvent än hittills.

12.1 Utvecklingsledighet

När det kommer till förslaget om utvecklingsledighet bedömer utredningen att fler kvinnor än män kommer att vara såväl utvecklingslediga som vikarier och att insatsen därmed kommer att leda till minskad könsuppdelningen på arbetsmarknaden. Det förutsätter dock att nya utbildnings- och yrkesval inte görs utifrån rådande mönster. Det blir viktigt att följa upp att utfallet av insatsen inte leder till en utveckling som bevarar ojämställdhet. Arbetsförmedlingen föreslås få i uppdrag att administrera och anvisa till utvecklingsledighet. Ett förslag som stödjer att personer som står längre från arbetsmarknaden får fler chanser till vikariat kan i synnerhet gynna utrikesfödda kvinnor. Ett viktigt inslag för Arbetsförmedlingen blir emellertid studie- och yrkesvägledning med förslag som motverkar rådande könsmönster på arbetsmarknaden.

Vidare bedömer utredningen att anställda i offentlig sektor kommer att vara överrepresenterade bland de utvecklingslediga. Jämställdhetsmyndigheten ser det som bekymmersamt att många kvinnor i offentlig sektor arbetar deltid och därigenom inte kvalificerar sig för tillräckligt höga nivåer vad gäller aktivitetsersättningen för att kunna försörja sig under utvecklingsledigheten. I praktiken kan det leda till att kvinnor som skulle kunna gynnas av insatsen inte kan delta på grund av den låga ersättningen. En sådan konsekvens ligger inte i linje med de jämställdhetspolitiska målen.

Övriga synpunkter

Jämställdhetsmyndigheten avstår från att i detalj kommentera förslagen till olika författningsändringar, då de i enlighet med utredningens analys inte bedöms ha någon negativ inverkan på en jämställd utveckling i samhället.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Lena Ag efter föredragning av utredare Sara Andersson. I ärendets slutliga handläggning har avdelningscheferna Maria Bång, Lillemor Dahlgren, Lena Leed och verksjuristen Anne Terdén deltagit.

För Jämställdhetsmyndigheten

.....

Lena Ag
Generaldirektör

.....

Sara Andersson
Senior utredare